

בא"כט וועגן דער דורכגעפירטער ארבעט אין פריילינג 1927 און וועגן דער
פארשטייענדער אין הערפסט ארבעט אין די פונקטן: דובינאָו, איגנאָוואָוקע, סאָ-
פיעווקע, אָסאָוואָ, זשאָלוצקע, קליין-סעלישטש, איזוואניקי-פיינסק, יעז'אָוואני,
סאָלאָוויטשי, גראָדנע און ווארשע.

1927
פריילינג

171
172

אלגעמינעס: די אלגעמינע טעטיקייט אין דעם פארגאנגענעם
פריילינג איז באשטאנען אין פארפלאנצן 1613 פרוכט-בוימער: עפל, בארנעס,
פלוימען און קארשן. 600 קוסטעס מאל'נעס ביי 45 לאנדווירטן. 34260 פלאנצונ-
גען אפפן ביי 20 לאנדווירטן. אינסטרואירונג אין די אלע אויבנאנגערופענע
פונקטן ביי די לויפנדע ארבעטן אין די סעדער ביי יאגאדע-פלאנטאציעס און
גערטנער, ווי אויך די איינפירונג אין די פונקטן, וואו עס געפונען זיך פאר-
פלאנצטע בוימער, דעם קאמף מיט אלערליי שעדליכע וועריס, שוועמלקראנקייטן און
לייז, וועלכע פארניכטן פון אנפאנג דעם ווקס פון די בוימער און נאכהער די
פרוכטן. ס'זינען אויך געגעבן געווארן פארשידענע אנהייזונגען די ביינען-
צוכטער וועגן דער נויטיקער ארבעט און וועגן דער פארמערונג פון די ביינען-
משפחות. א באזונדער אויפמערקזאמקייט האט צוגעצויגן די אויפקלערונג די
לאנדווירטן, וועמען עס פעהלט אויס פעלד-באמיסטיגונג, אז זיי זאלן אנהויבן צו
נוצן קיינסטלעכע באמיסטיגונג ווי סופפערפאָספאט, טאָמאטאָ א.א.וו.

א גאנץ אנגעזעענעם ארט אין אונזער ארבעט פארן לויפנדן
פריילינג האט פארנעמען דאס ארגאניזירן און איינשטעלן אין 4 קאלאניעס מילך-
וירטשאפטן. די ארגאניזירונג פון די מילך-וירטשאפטן האט צוגענומען פיל אי-
בעריקע צייט א דאנק וואס די איינגעקויפטע מכשירים זיינען ארויסגעשיקט געווארן
דורך דער פירמע „אלפא-לאוואל" מיט א גרויסער פארשפעיגונג און דאס ניט
אלע מיט א מאל. מיר איז אויסגעקומען צו באזוכן איבעריקע מאל די פונקטן
אין דעם רעכטן ברען פון פלאנצונג-סעזאן. פון דער אנדערער זייט האט די
פארשטיגונג פון די מכשירים געבראכט צו א ווייטערדיקן אפהאלט אין דער ארבעט
ווי צ.ב. דל אנגאזשירטע אינסטרוקטארן פאר דער מילך-וירטשאפט, וועלכע האבן
נישט געקענט זיך שטעלן צו דער ארבעט צום באשטימטן טערמין, האבן זיך איינגאנצ
ענטזאגט און עס איז אויסגעקומען אויף דאס ניט צו זוכן אנדערע פאכמענער. ניט
געקוקט אבער אויף די אלע שטערונגען, איז דאך געלונגען אויסצוגעפונען אין
דער נויטיקער צייט אנדערע פאסיקע פאכמענער און ארגאניזירן און איינשטעלן די
מילך-וירטשאפטן אין דער בעסטער ארדנונג.

St. William's College Library

דער קאאפעראטיוו איז אין דזשינוואָר אַרגאַניזירט געווארן און פאנגט נאר דורך 19 מיטגלידער. ערשט ווען ס'איז אנגעקומען די רעגיסטראציע דערלויבניש פונם ק"רז-געריכט זיינען גלייך צוגעטראטן נאך 24 מיטגלידער. ביי מ'ן לעצטן באזוך האב איך שוין דא געפונען 61 מיטגלידער מיט 862.50 זיל פא-געלדער. 26 מיטגלידער פון דער אלגעמיינער צאל האבן אריינגעטראגן גאנצע פאיען, די איבעריקע צאלן אויס זייערע פאיען ביסלעכטויז. די פארוואלטונג און דאס ארבעטן צוזאמען זעהר פרידליך, קיינע אנקלאגעס פון די מיטגלידער אויף דער פארוואלטונג אדער אויפן ראט זיינען נישט. פון די 500 דאלאר, וואס די געזעלשאפט „ק"ר" האט אויסגעפארגט דעם קאאפעראטיוו אין מזומן (אויסער די 300 דאלאר אויף א"נצוקויפן די מאשינען פאר דער מילך-ווירטשאפט), זיינען 400 דאלאר ארויסגעגעבן געווארן ספעציעל אויף בהמות 20 לאנדווירטן און די איבעריקע 100 דאלאר זיינען פארטון געווארן אויף א"נצוצאלן פאר דער מילך, וואס פליסט אריין. די ביכער פירן זיך אין קאאפעראטיוו ווי געעריק, די צאלונגען פליסן אריין פינקטלעך.

די מילך-ווירטשאפט איז דא אַרגאַניזירט געווארן אויף אויס-צוארבעטן ספעציעל ליטוועשן קעז און אינא זעהר קליינער מאס פומער. די אור-זאכע דערפון איז די ווייטיקט פון שמאט, וואס באשווערט דעם טראנספארט פון פומער.

די מילך-ווירטשאפט איז דורך דעם קאאפעראטיוו איינגעשטעלט געווארן אויף פאלגענדיקן אופן: יעדער מיטגליד באקומט באצאלט פאר א ליטער מילך 20 - 22 גראשן (דאס איז מער-ווייניקער א נארמאלער פרייז). די אויסצאל לונג פאר דער מילך קומט פאר א"ן מאל אין וואך, אדער עס ווערט פארעכנט אלס ראטע פונם באטרעפנדן מיטגליד פון דער באקומענער הלואה אויף א בהמה. ווען דער סעזאן-פון די מילך-אויסארבעטונגען וועט פארענדיקט ווערן און די אויס-ארבעטונגען וועלן פארקויפט ווערן, דאן וועלן צוגערעכנט ווערן צו די מילך-קאסט אויך אנדערע אויסגאבן ווי געהאלט פונם אינסטרוקטאר, דיר-ה-געלט, אמארטאזאציע פון די מאשינען און עס וועט צוגעפגעשטעלט ווערן א גענויער רעכענונג. ווען עס וועט זיין פארדינסט, וועט זיך דער פארדינסט פאנאנדערטילן צווישן די מיט-גלידער פראפארציאנעל צו דער צאל לאמער מילך, וואס יעדער פון די מיטגלידער האט פאר דער צייט צוגעשטעלט. ווען איך בין דארטן געווען דעם 23-טן יולי ד.י. איז דער צושטאנד פון דער מילך-ווירטשאפט געווען פאלגענדיקער:

אינגעפלאפן אין קאאפעראטיוו מילך	אין מאנאט אפריל	730-1/4	ליטר
"	מא' "	3243	"
"	יוני "	8892	"
"	יולי "	6508-1/2	"

בסך-הכל פאר 4 מאנאטן: 19.373-3/4 ליט

אויסגעצאלט געווארן פאר דער מילך	4.247.64	גילדן
פארן פאטענט	6.60	"
פאר פריפראוועס צום קעז	17.00	"
געהאלט דעם אינסטרומנטאר און די ארבעטער	920.00	"
פאר דירה-געלט	35.00	"
פארשידענע לינע אויסגאבן	112.10	"

צוזאמען אויסגאבן: 5.338.34 גילדן

א פ ג ע ל י ז ט:

פאר 158 קג. פוטער	679.80	גילדן
פאר סי'וואראסקע	51.25	"
פאר מאליאנקע	3.80	"
פאר געוויינליכן קעז (טאוראג)	24.16	"

צוזאמען אפגעלייזט: 759.01 גילדן

חוזן די פארקויפטע קלייניקייטן האט זיך געפונען אויפן סקלאד 469 קעזלעך אין דער אלגעמיינער וואג פון 106 פוד, וואס איז לויט דעם פרייז, וואס מ'האט ביי יענעם טאג געוואלט באצאלן 54 גילדן א פוד.

אפגעשאצט געווארן אין דעם באטרעף 106 א 54.	5.724.00	גילדן
די פריער אויסגעריכנטע קלייניקייטן	759.01	"
באטרעפן צוזאמען די אויסארבעטונגען:	6.483.01	גילדן
די אויסגאבן באטרעפן	5.338.67	"
באווייזט, אז \$\$\$ עם איז פאראן פארדינסט:	1.144.67	גילדן

דאס איז אין פאל ווען דער קעז וועט פארקויפט ווערן אויף דעם אנגעוויזענעם פרייז. דאס איז אבער אזא ביליגער פרייז, וואס וועט אין קיין פאל ניט פארקויפט ווערן. אלזא וועט דער פארדינסט זיין האפנטליך פיל מער ווי עם איז דורך אונז פריער אפגעשאצט געווארן.

די אנגעוויזענע ציפערן באווייזן אונז, אז די מילך-פראדוקציע

איך האב אנגעוויזן די לאנדווירטן, אז זיי דארפן בעסער שפייזן זייערע בהמות. צוליב דעם צוועק האט דער קאאפעראטיוו איינגעקויפט 20 קג. שפייז-בוראקעס און דאס פארטיילט אלע מיטגלידער, וועלכע האבן פארזיט קליינע שטחים אלס א פרוו. ווי עס האט זיך קירצליך ארויסגעוויזן, וואקסן די בוראקעס זעהר גוט און מ'קאן באשטימט האפן, אז צום צווייטן יאר וועלן די שפייז-בוראקעס פיל-פאך פארמערט ווערן. אזוי ווי עס האט אויסגעפעהלט באמיסטיגונג ביי די לאנד-ווירטן אויף קארן, האב איך זיי געראטן צו נוצן קינטלעכע באמיסטיגונג ווי סוף-פערפאספאט, טאמאשליאר א.א.וו., אבער ניט באזיצנדיק קיין פרייער געלדער אויף דעם, האב איך אויסגעפועלט ביי דער פירמע „אסטרוועק" אין ווילנע, אז זיי זאלן פארקויפן דעם קאאפעראטיווע קינטלעכע באמיסטיגונג ווי אויך לאנדווירטשאפטלעך מאשינען מיט א אויסצאלונגס-טערמין פון 4 מאנאטן, נאר אזוי ווי אין בראסלאוו גיט מען זיי אויף די זעלבע באדינגונגען, כאטש דער פרייז איז א קלייניקייט טייערער, האבן זיי איינגעקויפט סופפערפאספאט אין בראסלאוו (נעבן ווילנע, נאענטער צו זייער קאלאניע) אבער אייניקע מכשירים ווי ארפעס, ספרונזשינאוועקס און פלוו וועלן זיי איינקויפן אין ווילנע.

אין דופ'ן וואו זעען אויס די לאנדווירטן ווי אמת'ע פויערים, זיי זיינען גומע און פליסיקע ארבעטער און מ'קאן האפן, אז זיי וועלן זיך מיט דעם צייט אריינציען אין קאלעקטיווע פראדוקטיווע אונטערנעמונגען, וואס וועט פארבעסערן זייער עקאנאמישע לאגע און עס וועט זיי זיכערן הייזנה פון דער ערד. אויף ווילנע איך האב אויסגעפארשט די לאגע פון די לאנדווירטן און אין וואס זיי נוצן זיך זיך, ביי און איך געקומען צום באשלוס, אז מ'וועט זיי דארפן קומען צו הילף ד.ה., אז עס וועט זיין א מעגליכקייט וועט מען דארפן אין הארביסט אויספארגן דעם דו-ביינאווער קאאפעראטיוו - 500 דאלאר, כדי ער זאל קאנען ארויסגעבן די לאנדווירטן הלואות אויף פערד, ווי אויף רעמאנטירן די שיערן און שטאלן און אין נעכסטן פריילינג אמת'ניקסטנס א סומע פון 500 - 600 דאלאר אויף בהמות און זריעות. אויך וועט מען מוזן פארפלאנצן ביי זיי א 300 - 400 פרובט-בויםער.

אויך בעטן די לאנדווירטן, אז מ'זאל זיי פארפלאנצן נאך 500 בוימער. איבער-
 הויפט פארפלאנצען דאס די סאפי עוקער. אלזא נאך מיינע אנשוי אונגען האלט די
 אויבנדערמאנטע סומע אפשר געווען ניט צופיל, אבער... אין האלט, אז אויב עם וועט
 מעלג'ן זיין וועט מען דארפן ארויסגעבן דעם איגנאטאָקער קאָאָפּעראַטיוו אין
 הארפט הלואות:

דאלאר	50.-	אויף איינריכטן די פארפלאנצטע אפפן
"	150.-	אויף רעמאנטי'רן ש"ערן
"	200.-	אויף פלאנצן סעדער (500 בוימער)
"	200.-	אין פריילינג אויף זריעות

צוזאמען: -	600.-	דאלאר
=====		

d106b371

אין סך הכל איז דורך אונז פארפלאנצט געווארן 320 פרוכט-
 בוימער ביי 10 מיטגלידער: עפל, בארנעס און פלוימען. עס איז אנגעוויזן גע-
 ווארן ווי דורכשניידן די נויטיקע ארבעט און דעם קאמף מיט די שעדליכע וועריים.
 דורכגעפירט א אלגעמיינע פארזאמלונג און ריידערס די טעטיקייט פון קאאפעראטיוו.
 דא איז אויך ארגאניזירט געווארן א מילך-ווירטשאפט ווי אין דובינאו, נאר די
 אויסארבעטונג איז א אנדערע, ניט קוקנדיק אויף, עאס סך הכל איז ווייט פון א
 שטאט (60 קילאמער, און פון א באן-סטאנציע 50 - 40 קלמ.) און דער טראנס-
 פארט פון פוטער איז זעהר באשווער, דאך ארבעטן זיי אויס בלויז פוטער און איי-
 פאכן קעז (ניט קיין ליטווישן), וואס קאן געבן אזוינע פארדינסטן. די אור-
 זאכע דערפון איז פאלגענדיקע: די פארזאמלונג און ראט האבן גענומען אין בא-
 טראכט די נויטיקע געלט-מיטלען צו דער אויסארבעטונג פון ליטווישן קעז, וואס
 עס פאדערט זיך גלייך אין אנפאנג און דער לאנג-דויערנדיגער טערמין פון פאר-
 קויפן דעם ליטוועשן קעז, ניט פריער ווי אין הארפט, און אזוי ווי קיין לאגער
 געלט האבן זיי ניט, און וואו צו קלוגן אויף קרעדיט אויך ניט, האבן זיי בא-
 שלאסן היי-יאר אויסארבעטן נאר פוטער און איינפאכן קעז, מעג אפילו זיין דערפון
 אן פארדינסט. צום צווייטן יאר ווען זיי וועלן קרייגן גרעסערע קרעדיטן און די
 רייכערע לאנדווירטן וועלן קומען צו דער איבערזייגונג, אז די פוטער-פראדוקציע
 גיט זעהר ליינע פארדינסטן, וועלן זיי דאן דורכאויס אנהויבן אויסצוארבעטן ליט-
 וועשן קעז און זוכן געלט-מיטלען ווי צו ווארטן ביזן סעזאן פון פארקויפן דעם
 ליטוועשן קעז. עס איז יעצט צו באקמערן א חרטה פון דער פארזאמלונג, וועלכע האט
 געהערט די רעזולטאטן פון די מילך-ווירטשאפטן מיט א קעז-פראדוקציע אין א-
 דערע קאלאניעס, אבער זיי קאן יעצט גארניט העלפן. איך בין אבער מעהר ווי זיי-
 כער, אז צום צווייטן יאר וועט זיך דא אויסארבעטן בלויז ליטוועשן קעז, פאן וואס
 עס וועלן זיין גרעסערע פארדינסטן. די רעזולטאטן פון דער מילך-ווירטשאפט זיי-
 נען פון דעם 23-טן מאי ביז דעם 2-טן יולי געווען פאלגענדיקע:

באצאלט פאר די איינגעפלאסענע	4919-3/4	ליטר	ר מילך	צו	20	גר.	א ליטר	983.80
אפגעלייזט געווארן פאר	571-1/4	פונט	פוטער	א	1.61	זל.		920.60
	392-1/2	קעז	"	26	גר.			100.61
								27.90
								19.95
								232.96
								1.302.02
								983.80

אויסגעצאלט פאר מילך פארדינסט: 318.22 גילדן

ווי מ'זעהט דאס ארויס זיינען די רעזולטאטן קליינע, אבער איך רעכנ אז אין די שפעטערדיקע מאנאטן, ווען פוטער וועט ווערן מ'ערער וועט דער פארדינסט זיין א גרעסערער. די ריכטיקערע רעזולטאטן וועט מען ערשט קאנען זעען ביי ענדע זע- זאן, דעם 31-טן דעצעמבער ד.י.

ביים רעזידירן די בוכפירונג און טעטיקייט פון קאאפעראטיוו האט זיך ארויסגעוויזן, אז אלע באשלוסן זיינען פראטאקאלירט, די ביכער זיינען אין דער פעסטער ארדנונג, די בילאנסן שטימען מיט די ביכער און די צאלונגען פליסן אריין פ'ינקטלעך.

פאר דער גאנצער צייט האט דער קאאפעראטיוו ארויסגעגעבן 187 הלואות אויף א סומע פון 34.822.36 גילדן. צוריק זיינען מיט דער צייט איינגע- געפלאסן ראטעס 23.053.03 זיינען פארבליבן הלואות אויף די הענט פון מיטגלידער 11.769.20 ..

אין יאר 1927 זיינען דורכן קאאפעראטיוו ארויסגעגעבן געהארן

34 הלואות אויף א סומע פון 8.572.38 גילדן, און נעמליך:		
18 הלואות אויף בהמות	אויף א סומע פון	6.072.68 גילדן
3 " " פערד	" " " "	576.00
2 " " האגנס	" " " "	213.50
1 " " אינזוקזיפן א, נאמאס" צו לעשן א שרפה	" " " "	125.20
10 " " סעדער	" " " "	1.575.00
-----	צוזאמען: 8.572.38 גילדן	-----
-----	-----	-----
-----	-----	-----

אין אלגעמיין פירט זיך דער קאאפעראטיוו גאנץ אנשטענדיק, נאר אייניקע מיטגלידער הויפטזעכליך הענדלער זיינען ניט צופרידן מיט דער פירונג פונם קאאפעראטיוו. דאס דערקלערט זיך פשוט דערמיט, וואס דורך דער גרינדונג פון דער מילך-הירטשאפט, זיינען זיי געקריידעט, זיי קאנען קיין הלואות ניט קריגן אין דער צייט ווען לאנדווירטן אויף בהמות באקומען יא הלואות. די יעניקע אומ- צופרידענע מיטגלידער באשמוצן די גאנצע צייט די פארוואלטונג ווי נאר זיי האבן א מעגלעכקייט. אויך ביי דער אלגעמינער פארוואלטונג האבן זיי גערעכנט, אז זיי האבן די געלעגנהייט זיך אפצורעכענען מיט דער פארוואלטונג, אבער עס האט זיך זיי, ווי עס האט זיך שפעטער ארויסוויזן, ניט איינגעגעבן און זיי זיינען מיט אום אדורכגעפאלן. ווען אלע מיטגלידער פון דער אלגעמינער פארוואלטונג האבן אויס- געקליבן א פארוואלטונג און סעקרעטאר האט דער פארוואלטונג דורכגעליינט דעם סדר-היום און האט געפרעגט ביי די מיטגלידער אויפ עמיצער האט נאך וואס צו- צוגעבן צום סאג-ארדנונג, אבער דער סדר-היום איז אנגענומען געהארן אן עני- דערונגען. פארשטייט זיך, אז אין סדר-היום איז געהען אנגעוויזן לויטן סטאטוט אז אין מיטגליד גייט ארויס פון דער פארוואלטונג און איינער פונם ראט און אנ- שטאט די ביידע ווערן אויסגעקליבן נייע. שפעטער ווען די פארוואלטונג און ראט האבן אנגעהויבן אפגעבן די באריכטן וועגן דער טעטיקייט פון קאאפעראטיוו, האבן

די אויבנדערמאנטע אומצופרידענע מיטגלידער אנגעהויבן צו טומלען מיט דער פאדערונג אויסצוהעלן א נייע פארוואלטונג, אדער אינגאנצן שליסן דעם קאא-פעראטיוו. זעלבסטפארשטענדליך, אז ביי אזא סיטואציע האט מען אויפגעהערט צו לייען די באריכטן און מיט גרויס מי' און שוועריקייטן האט זיך איינגעגעבן איינ-שטילן די שרייענדע און פאנאנדערקלייבן זיך אין אלע פאדערונגען זייערע. ערשטנס האבן זיי אין אנהויב פארלאנגט, אז מי' זאל דעם פארדינסט פונם קאאפעראטיוו צו-טילן די מיטגלידער אויף די הענט, נאכהער האבן זיי געפאדערט, אז מי' זאל דאס געלט אוועקגעבן אויף ארגאניזירן א פאסט-אפטיילונג, אבער ווייל זיי זיינען געווען אין דער מינדערהייט, איז זייער פארשלאג דורכגעפאלן און מי' א מערהייט שטימען איז אנגענומען געווארן א פאשלוס דעם פארדינסט פון קאאפעראטיוו צו פארעכע-נען אין רעזערוו-קאפיטאל. ביי דער געהייער אפשטימונג זיינען נאכהער ארויסגע-פאלן די נייע פאסיקע מיטגלידער פון פארוואלטונג און ראט טביה טרושינסקי און מענדל פאקהויו, דער לעצטער איז א קלוגער מענטש האט ער פארשוויגן, טביה טרו-שינסקי אבער איז א גראבער יונג, אים האט פארדראקן, וואס ער איז ארויס פון די פארוואלטונג און דערביי איז ער אויך צוגעשטאנען צו די אומצופרידענע מיט-גלידער און דורכאויס געפאדערט, אז מי' זאל וועלן אינגאנצן א נייע פארוואלטונג און ראט. מי' האט ביי דער פארזאמלונג זייערע טענות נייע געקאנט נעמען אין אכט, ווייל אויפן סדר-היום איז אזא פונקט ווי וועלן א נייע פארוואלטונג און ראט נייע געווען, דאך האב איך פארגעלעגט, אז מי' זאל דאס שטעלן צו דער אלגעמיינער אפשטי-מונג און ווען די מערהייט וועט שטימען פאר דעם פארשלאג, וועלן מיר זיך מוזן אונטערווארפן דעם פארלאנג פון דער מערהייט, נייע געקוקט דארויף, וואס דער סטא-טוט דערלויבט דאס נייע. ביי דער אפשטימונג האט זיך ארויסגעוויזן, אז די גרעסע-רע מערהייט איז געווען געגן דעם פארשלאג, ווייל קיין פאסנדערע מיטגלידער אין פארוואלטונג און ראט אויף צו פארבייטן איז פשוט נייע און דערמיט האט זיך די אלגעמיינע פארזאמלונג געענדיקט.

זעלבסטפארשטענדליך באז דערמיט זיינען די צופונטעוועטע מיט-גלידער מיט ה. טרושינסקי בראש געבליבן זעהר נייע צופרידן און זיי האבן גלייך אנגעשריבן צו אייך א אנקלאגע אויף דער פארוואלטונג און איבערהויפט אויף מיר, ווייל זיי זיינען ביי זיך איבערצייגט, אז ווען איך וואלט נייע געווען אויף דער אלגע-מייער פארזאמלונג, וואלט זיך זיי איינגעגעבן זייער קאפלוז דורכצופירן. ווען דער ה. קנאפעלמאן (דער רעזידענט פון דער „פונדשן“ האט רעזידירט דעם אסאזער קאאפעראטיוו, האט אים די פארוואלטונג און ראט ווי אויך אייניקע מיטגלידער אויפ-געקלערט דעם אויבנדערמאנטן געשעעניש פאקט, האט ער איינגעפונען, אז זייער האנד-לונג איז געווען א ריכטיקע און האט געהייסן אלע צופונטעוועטע מיטגלידער אויס-שליסן פון קאאפעראטיוו, ווי אויך פארלאנגט ער פון זיי, אז זיי זאלן א מקורבסטן מאכן א אלגעמיינע פארזאמלונג און אריינסאגן אין סטאטוט, אז מיטגלידער אין קאאפעראטיוו קאנען זיין נאר לאנדווירטן. דעם ה. קנאפעלמאן איז דער אסאזער קאאפעראטיוו אמפעסטן געפעלן געווארן.

ב"י מ"ן לעצמן וי"לן אין אסאוא, האט מ"ר די פארוואלטונג און

דער ראט אנגעטויזן, אז זי איז נויטיק א הלואה פון - 2.830 דאלאר, כדי זי זאלן קאנען באפרידיקן זייערע מיטגלידער אויף פאלגענדיקע נויטבאדערפטיקע צוועקן:

750.-	דאלאר	אויף אויסקארטשעטען און אויסצוטרוקענען 500 די עטיאמין פארווי'לדעוועטע פעלדער
540.-	"	18 הלואה אויף אויסצובייטן די בהמות אויף בעסערע
600.-	"	14 " " איינצוקויפן נייע בהמות
300.-	"	7 " " פערד
200.-	"	3 " " צו פלאנצן אפפן
240.-	"	אויף לאנדו, מאשינען (דרעש-מאשינען, ארפעס, פלוגן און פאראנ. - 240.-
200.-	"	אויף אויספוי'ען א קעלער און א אייז-קעלער פאר דער מילך-ווי'רט. 200.-

2.830.-	דאלאר	=====

אזוי ווי עס איז דאך אומעגליך, אז מי'זאל זי קאנען אויסלייען אזא גרויסע סומע געלט, געפי'ן אי'ך, אז מי'וואלט זי י'עצט געדארפט אויסלייען א סומע פון 300 דאלאר אויף אויסקארטשעטען א מיל פון די פארווי'דעוועטע פעלדער און אין דעם קומענדיקן פרי'לינג וועט מען זי דארפן אויסלייען א סומע פון 500 דאלאר אויף בהמות פאר דער מילך-ווי'רטשאפט און א 100 דאלאר אויף אויסצובוי'ען א קעלער.

111
d06b372

אין זשעלוצק-ליזארקע איז דורך מיר פארפלאנצט געווארן ביי 82 מיטגלידער 543 פרוכט-בוימער: עפל, בארנעס און פלוימען, אנגעוויזן גע-
ווארן די דורכפירונג פון דער פארשטייענדער ארבעט אין די פריער-פארפלאנצטע
סעקער און די מיטלען ווי אזוי צו באקעמפן די הערים, וועלכע ברענגען זעהר
גרויסע שאדנס די בוימער, איינגעפירט געווארן די קולטיוירונג פון פי-בורא-
קעס, ארגאניזירט און איינגעשטעלט געווארן א מילך-ווירטשאפט, וועלכע ארבעט אויס
ספעציעל פומער און איינפאכע קעז אויף דעם אייגענעם אופן ווי אין אסאך.
דורכגעפירט געווארן א רעוויזיע פון דער טעטיקייט פון קאאפעראטיוו און פון
דער בוכפירונג.
ביים רעוויזירן דעם קאאפעראטיוו און די בוכפירונג האב איך
געפונען, אז אלץ איז אין דער בעסטער ארדנונג. די צאלונגען פליסן אין פון
דער מערהייט פינקטלעך, נאר א קליינע צאל מיטגלידער (7) האבן צוליב פארשי-
דענע סיבות געצאלט מיט א פארשפעטיגונג. צווישן דער פארוואלטונג און ראט
איז פארגע זמען א קליינע מיטפארשטענדניש (יעדערע פון זיי האט געוואלט האבן
די גרעסערע מאכט). אבער מיר האט זיך איינגעגעבן צו ליקווידירן דעם סכסוך
אויף א געמיינזאמער זיצונג פון דער פארוואלטונג און ראט און איינשטעלן צווישן
זיי פרידלעכע באציהונגען. ביי מיינ צווייטן באזוך ביי זיי איז שוין דער צושטאנד
צווישן זיי געווען א פרידליכער, זיצונגען זיינען פארגעקומען געמיינזאמע און
אלעס פאטאקאלירט געווארן.

די טעטיקייט פונם קאאפעראטיוו דריקט זיך אויס אין ציפער:

פון 20-טן סעפטעמבער 1926 יאר ביזן 1-טן אויגוסט 1927 יאר איז ארויסגע-
געבן געווארן 70 לאנדווירטן 154 הלוואות אויף א סומע פון 2.834.18 גילדן
אויף פאלגענד'קע צוועקן:

אויף סעקער	22	הלוואות,
"	28	"
"	12	"
"	17	קאמאסאציע
"	20	זריעות
"	9	לאנדוו. מכשירים
"	21	רעמאנטירן שיערן
"	25	פארשידענע

צוזאמען:	154	הלוואות
=====		

די מילך-ווירטשאפט האט זיך געפֿינען אין פאלגענד'יקן צושטאנד:

פון 26-טן מאי ביזן 1-טן אויגוסט ד.י. איז איינגעפלאסן

1.284.80 גילדן

6424 ליטר מילך אויף א סומע פון

" 222.00

אויסגאבן דעם פורמאן

" 112.00

די ארבעטער

" 10.90

פארשידענע

צוזאמען: 1.629.70 גילדן

פארקויפט איז געהארן

1.119.95 גילדן

פוטער אויף א סומע פון

" 244.80

קעז, ס'וואראסקע און מאסליאנקע

" 400.75

א נשאר פון פוטער און קעז אויפן לאגער \$\$\$\$

צוזאמען: 1.765.50 גילדן

אראפגערעכנט די אויבנאנגעזענע קאסטן

" 1.629.70

מאכט אויס דער פארדינסט: 135.80 גילדן

ווי ס'איז צו זעען איז דער פארדינסט זעהר א קליינער. די פראקטיק באווייזט, אז מ'נייט אנהייבונגען די לאנדווירטן זיינען ריכטיקע ד.ה. אז די אויסארבעטונג פון פוטער ביי א קליינער אריינפליסונג פון מילך קאן קיין גרויסע פארדינסטן ניט געבן. די בהמות זיינען נאין זשאלוצק זעהר געמיינע, די בעסטע בהמה גיט 2 טעפ מיל א טאג, דערפער שטייט פארן זשאלוצקער קאאפעראטיוו די פראגע צו זארגן פאר דער מעגלעכקייט צו קאנען געבן די מיטגלידער הלואות אויף אויס-
\$\$\$\$\$\$\$\$ צובייטן די בהמות אויף בעסערע און איינצוקויפן 2 ראסאנע בוחייעס.
די מילך-ווירטשאפט אין אין זשאלוצק א מוסטערהאפטע. די סחורה זייערע איז א קאנקורענצלעזע און ווערט פארקויפט מיט 20% - 30% מ'יערער ווי אנדערע.
דער צושטאנד פון דער קאלאניע אבער איז זעהר א שווערער. די הייזער, שטאלן און שיערן זיינען אלטע און אפגעלאזענע. די שטימונג איז זעהר א געדרוקטע.
די איינציע האפנונג זייערע איז די קאמאסאציע א דאנק וועלכער זיי וועלן קאנען פארברייטערן די פראדוקציע ווי מיט גערטנער און אפפן-פלאנצונגאון דאס וועט זיכער פארבעסערן זייער לאגע אין דער צוקונפט.

אין געפון, אז אין הארפט וואלט געהען נויטיק ארויסצוגעפן דעם קאאפעראטיוו א הלואה פון 300 דאלאר, אז ער זאל קאנען באפרידיקן די מיטגלידער פון זשאלודסק-אליזארקע, וועלכע נויטיקן זיך אין פערד און אויף צו רעמאנטירן די מער אפגעלאזענע שיערן און שטאלן און אין פריילינג וועט מען זיי דארפן אויסלייען א סומע פון 700 - 800 דאלאר, כדי צו געבן די לאנדווירטן די מעגלעכקייט אויסצובייטן די ערגערע בהמות אויף בעסערע, איינצוקויפן 2 רא-סאנע בוחייעס און אריבערגיין צו דער אויסארבעטונג פון למועטן קעז.

12876

אין ק"ל"ן-סעלישטש. איז דורך מיר פארפלאנצט געווארן ביי 4 מיטגלידער 6000 פלאנצונגען אפפן אלס א פרוו, איינגעפירט געווארן די קולטור פון פי-בוראקעס, ארגאניזירט און איינגעשטעלט געווארן א מילך-הירטשאפט אויף דעם אייגענעם אופן ווי אין פונקט דזבינאָוויץ ווי אויך דורכגעקאנטראלירט געווארן די טעטיקייט פון קאאפעראטיוו און דער בוכפירונג.

קירצלעך האט זיך ארויסגעוויזן, אז די אפפן וואקסן ביי 3 מיטגלידער זעהר גוט, ביים 4-טן אבער, וועלכער האט פארלעגט די פלאנצונגען לויט זיין אייגענעם פארשטאנד, האלטנדיק זיך פאר א גרויסן ספעציאליסט, וואקסן די אפפן נאר אינגאנצן 30%. דאס האט זיך גלייך אפגעשפייגלט אויף די איבעריקע לאנדווירטן, וועלכע רעכענען זיך יעצט בלויז מיט דער מינונג פון דעם „אָרט“-אינסטרוקטאר. גלייך נאך דעם פאל ווענדן זיך שוין צו מיר אלע לאנדווירטן און אויסנאם נאך אן-ווייזונגען אין זייער נויטיקער ארבעט. א דאנק די הלוואות, וואס די געזעלשאפט „אָרט“ האט זי ארויסגעגעבן האט זיך זי איינגעגעבן אויסצוקארטשעווען 40 די-ע-סיאטיין פארווילדעוועטע פעלדער און אויף דעם שטח ערד פארזייען פראסע און גריקע וועלכע האבן געגעבן זעהר א גוטן גערעטעניש. די לאנדווירטן איז דאס זעהר גע-פעלן געווארן און זי הערן ניט אויף צו בעטן מי זאל זי קומען צו הילף, כדי זי זאלן קאנען אויסקארטשעווען זייערע איבערגעבליבענע פארווילדעוועטע פעלדער, אן-ווייזנדיק אז א דאנק דעם וועט זיך אויך פארבעסערן זייער לאגע, וויל אויף א טייל פון די אויסגעצושטעוועטע פעלדער וועלן זי זייען תבואה און אויף דעם צווייטן טייל פארשידענע גראזן, וואס עס וועט זי געבן די מעגלעכקייט צו פארמערן די צאל בהמות.

די מילך-הירטשאפט פירט זיך זעהר גוט מיט קאן זאגן מוסטער-האפט. עס ווערט אויסגעארבעט ספעצייעל ליטוועשער קעז און אין זעהר א גוטן קוואליטעט. איך האף, אז דער קעז וועט פארקויפט ווערן אויף א זעהר גוטן פרייז. ביי מין לעצטן באזוך אין ק"ל"ן-סעלישטש איז דער צושטאנד פון דער מילך-הירט-שאפט געווען פאלגענדיקער:

2.234.-	גילדן	עס איז איינגעפלאסן 11.170	ליטר מילך אויף א סומע פון
400.0	"		געהאלט דעם מילך-אינסטרוקטאר
50.-	"		די ארבעטער
27.-	"		דירה-געלט
20.-	"		פאר אייז
10.-	"		פארשידענע לייניקייטן
2.741.-	גילדן		צוזאמען אויסגאבן אויף א סומע:

פארקויפט געווארן פוטער, סי'ווארטקע און מאסליאנקע פאר 700.- גילדן
 פאראן אויפן סקלאד 56 פוד קעז צו 64.70 גילדן א פוד = 3.623.20

 צוזאמען הכנסה: 4.323.20 גילדן

 אראפגעקענענדיק די פריער אנגעוויזענע קאסטן 2.741.-

 בלייבט רוח: 1.582.20 גילדן
 =====

די פארוואלטונג ווי אויך די מיטגלידער זיינען מיט דער מילך-ווירטשאפט זעהר צופרידן און לעגן גרויסע האפנונגען אויף דער מילך-ווירטשאפט אויך אויף ווי-טער. זיי האלטן, אז דורך דער קעז-אויסארבעטונג וועלן זיי מיט דער צייט באקומען די מעגלעכקייט צו פארמערן די צאל בהמות, פון וועלכע זיי וועלן קאנען ציען זייער הייזנה און פון וועלכע זיי וועלן באקומען באמיסט'יגונג, וואס וועט זיי געבן די מעגלעכקייט זיך צו פארנעמען מיט מער פראדוקטיווע קולטורן ווי אפפן-פלאנצונג און גערטנער.

ביים רעוידירן דעם קאאפעראטיוו האב איך איינגעפונען, אז זיין צושטאנד איז זעהר א גוטער. אלע פראגן ווערן באטראכט און באשלאסן אויף זיי-צונגען. די ביכער פירן זיך גוט. די בילאנסן שטימען מיט די ביכער. די צא-לונגען פליסן איין פיקטלעך מיט א אויסנאם פון 2 מיטגלידער, וועלכע האבן ניט געצאלט פיקטלעך צוליב אומגליקס-פאלן, אבער וועלכע צאלן שוין יעצט אויס זיי-ערע חובות.

דער קאאפעראטיוו האט 90 מיטגלידער מיט א פאי-קאפיטאל פון 4.318.- גילדן, הלואו איז ארויסגעגעבן געווארן פאר דער גאנצער צייט 235 אויף פאלגענדע צוועקן.

12	הלואות,	אויף אויסצוקארטשעווען די פארווילדעוועטע פעלדער
"	17	איינצוקויפן פערד
"	4	פלאנצן אפפן
"	23	אויספייטן בהמות אויף בעסערע
"	12	רעמאנטירן שיערן
"	12	צוצוקויפן ערד
"	37	צו פארענדיקן און רעמאנטירן הייזער
"	28	זריעות
"	13	לאנדווירטשאפטלעכע מכשירים
"	77	פארשידענע זאכן

 צוזאמען: 235 הלואות
 =====

צוליב דעם גרויסן צוטרוי צום קאאפעראטיוו זיינען ארויסגעטראגן געווארן דורך 16 פערזאן אין קאאפעראטיוו פקדונות אויף א סומע פון 5.479.- גילדן. די פארוואלטונג און ראט ארבעטן ענערגיש פארן ווילטשאנד פון קאאפערא-טיוו. אלעס ווערט דורכגעפירט מיט א גרויסער פארזיכטיקייט און זעהר אנשטענדיק. כדי צו באפרידיקן מער וויניקער די נויטבאדערפנישן פון די מיטגלידער האבן

מ'ר אנגעוויזן דער פארוואלטונג און ראט, אז זי דארפן האבן אמויניקסטן א הל-

ואם פון - 25.000 גילדן אויף פאלגענדיקע צוועקן:

10.000.-	גילדן	ארויסצוגעבן 20 מיטגלידער איינצוקויפן בהמות
5.000.-	"	אויסקוקארטשעווען פארווילדעוועטע פעלדער
5.000.-	"	איינריכטן די פארפלאנצטע אפפן און פארפלאנצן נייע
5.000.-	"	דעם קאאפעראטיוו אויף אומזאן-קאפיטאל

25.000.-	גילדן	
=====		

ווען דער קאאפעראטיוו וואלט געקאנט קרייגן אזא קרעדיט און וואלט געווען ביכולת ארויסצוגעבן די אויבנאנגעוועזענע הלוואות, וואלט זיך די מילך-ווירטשאפט פארגרע-
 סערט, די מיטגלידער וואלטן געהאט מער באמיסטיגונג און וואלטן זיך געקאנט פאר-
 נעמען מיט אפפן-פלאנצונג און גערטנער, וואס וואלט זי געווען די נויטיקע חיו-
 נה און זי וואלטן זיך ניט באדארפט פארנעמען מיט אנדערע באשעפטיגונגען. איך
 בין אין דעם אייבערצייגט, אז ווען די מיטגלידער וואלטן געקאנט באפרידיקן ווערן
 אין זייערע אויבנדערמאנטע נויטפאדערפנישן וואלט זייער מצב זיך אויף אזוי פיל
 פארבעסערט, אז זי וואלטן פון דער לאנדווירטשאפט געצויגן זייער גאנצע חיונה,
 נאר אזוי ווי דאס איז דאך פארלויפיק אומעגליך, האלט איך פאר זעהר נויטיק
 אויסצולייען דעם קאאפעראטיוו אין הארבעט - 300 דאלאר, כדי ער זאל האבן די
 מעגלעכקייט אויסצולייען די מיטגלידער אויף אויסקוקארטשעווען די פארווילדעטע
 פעלדער און אין פריילינג וועט מען זי דארפן אויסלייען 800 דאלאר ד.ה. 500
 דאלאר אויף בהמות און דער מילך-ווירטשאפט און - 200 דאלאר אויף 2 ראסאווע
 בוהיעס ווי אויך - 100 דאלאר אויף פלאנצן אפפן.

אין פ'י נ'ס ק-א'י ו'א נ'י ק'י איז דורך אונז פארפלאנצט געווארן 750

פרוכט-בויםער ווי עפל, בארנעס, פלוימען און קארשן. 600 קוסטעס מאל'נעס ביי
13 לאנדווירטן, אנגעוויזן געווארן די נויטיקע ארבעט אין די פריער פארפלאנצטע
סעדער, יאגאדעס-פלאנטאציע און גערטנער, אנגעוויזן געווארן ווי אזוי מ'דארף
זאלצן אוועקעס, ווי אויך אויפגעקוקערט געווארן די פארשטייענדע ארבעט ביי דער
פ'ינען-צוכט און ביי דער פארמערונג פון ב'נען-משפוח און אדגאנז'ירט גע-
ווארן דער קאמף מיט די שעדליכע ווערים דורך דער פטרמיטלונג פון קאאפעראטיוו,
וועלכער האט צו דעם צוועק איינגעקויפט לויט מינע אנהייבונגען אופולוועריזאטאר
און די נויטיקע רפואות. מ'האט געדונגען איינעם פון די לאנדווירטן, מיט ווע-
מענס הילף יעדער אייגנטימער פון סאד האט געדארפט ביי זיך דורכפירן די נוי-
טיקע באשפריצונגען צו דער געטריקער צייט, און וועלכער האט געטראגן אויף
זיך די פארהאנטווארטלעכקייט פאר דער גאנצקייט פון פולוועריזאטאר און פאר דער
פ'ינקטלעכער באשפריצונג.

צוטערענדיק צו דער ארבעט האט דער קאאפעראטיוו גענומען פאר-
אויס ביי די סעדער-אייגנטימער בלאנקא וועקסלען מיט אונטערשריפטן, וועלכע וועלן
ליגן אין קאאפעראטיוו בייז עס וועט דורך די סעדער-אייגנטימער געדעקט ווערן
די קאסטן פון דער באשפריצונג די סעדער, צורעכענענדיק דערצו די קאסטן פון
פולוועריזאטאר און א מינימאלן פראצענט פארן קאאפעראטיוו. א דאנק אזא ארגא-
ניזירונג וועט דער קאמף דורכגעפירט ווערן אין דער צייט און האפנטליך וועט מען
קאנען ערווארטן דערפון דעם געטריקן דערפאלג.

די איינזיקער לאנדווירטן האבן היי-אר דערווארטעט א גערעטע-
ניש פון די סעדער און יאגאדעס-פלאנטאציעס און טרוסקאווקעס (קלובניקע) אבער
אזוי ווי דער פריילינג איז אנערווארטעט געווען א קאלטער און אין דער צייט ווען
די בויםער האבן געבליט זיינען געווען פרעסט, דעריבער איז די בליהונג פון די
פארנעס און א טייל עפל אינגאנצן אפגעפרוירן געווארן און דעם איבערגעבליבע-
נעם טייל האט שוין די לאנדווירטן ניט געלוינט צו היטן און ער איז אזוי ארזם
אפגעריסן געווארן פריצייטיק. זעלבסטפארשטענדליך, אז ביי אזא סיטואציע זיינען
די האפנונגען אויך די פרוכט ניט מקוים געווארן, אויך פאר די טרוסקאווקעס, פאר
וועלכע זיי האבן געדארפט אפלייזן אמויניקסטנס א 200 דאלאר, האבן זיי געלייזט
נישט מער ווי 60 דאלאר. דאך זיינען די לאנדווירטן זיך ניט מיאש און פארלין
ניט די האפנונג אויף שפעטער, זיי פירן ווייטער אויס די נויטיקע ארבעטן אין די
סעדער, ווי אויך אויף די יאגאדע-פלאנטאציעס, וועלכע געפ'ינען זיך ביי זיי אין א
מוסטערהאפטן קולטורעלן צושטאנד, און ניט קוקנדיק אויף דעם שלעכטן עקאנא-
מישן מצב אין וועלכן זיי געפ'ינען זיך, ווענדן זיי אן אלע מעגלעכקייטן צו פאר-
ברייטערן די טרוסקאווקעס-פלאנטאציעס און אויף זיי קוקנדיק פלאנצן אויך די
פ'ינסקער גערטנ'רער טרוסקאווקעס אין א גאנץ גרויסער צאל. אויך האט זיך פאר-

גרעסערט די גערטנער אין אי'וואניקי. די לאנדווירטן קולטיווירן די פערהייט
 אווערקעס. אייניקע פון זיי האבן שוין היינטיקן זומער פארזאלצט צו 50 - 60
 פעסער אווערקעס אלס א פרוו. ניט קוקנדיק וואס דאס גערעטעניש איז אין אל-
 געמיין היי-יאר ניט קיין שלעכטער, דאך הערן ניט אויף די לאנדווירטן זיך צו בא-
 קלאגן אויף זייער שלעכטער לאגע, וועלכע קאן נאך אלץ ניט פארבעסערט ווערן צו-
 ליב די מער אינטענסיבע קולטורן, מיט וועלכע זיי האבן זיך פארנומען און וועל-
 כע פאדערן מער אויסלעג-געלט און פון וועלכע דער קרן מיטן פראפיט וועלן זיך
 ארויספאקומען ערשט שפעטער.

די אלע טענות זיינען ניט אינגאנצן אומגערעכטע. אלע הלואות,
 וועלכע זיי האבן פאקומען אויסגעפארגט פון דער געזעלשאפט „ארט" אויף אינטענ-
 סיבע קולטורן ווי סעדער, יאגאדעס-פלאנטאציעס א.א.וו. דארפן זיי איינצאלן איי-
 דער זיי האבן נאך וועלכע עס איז פרוכט פון זיי און פון דער פריערדיקער בעלי-
 הפיח'שקייט האבן זיי אזוי אויך געהאט קארג חיונה. אזוי אז צו צאלן יעצט
 די חובות איז פאר זיי א אומגעלעכע זאך.

זעהר שלעכט איז די לאגע פון די פאסעניצקייט און די פטאש-
 קייט (אי'וואניקער לאנדווירטן) היינטיקס יאר. זיי האבן אין פאריקן הארפט איי-
 געקויפט צו 4 - 5 זעהר גוטע ראסאנע בהמות, פאר וועלכע זיי האבן באצאלט צו
 40 - 50 דאלאר פאר יעדערער מיט דער האפנונג, אז פאר דעם גרעסטן קוואנטום
 מילך וועט זיך זיי איינגעבן אויסצאלן די בהמות און אפצאלן אנדערע חובות.
 אבער צום פאדויערן האט זיך ארויסגעוויזן, אז היי-יאר איז געווען שלעכטע פאשע,
 און די בהמות האבן נאך דערצו אביסל צוגעקערענט, דעריבער האבן זיי געגעבן
 נאך ווייניקער מילך ווי די געוויינלעכע בהמות, און דער פועל יוצא דערפון איז
 געווען דאס נישט אפצאלן די אנגעלאפענע חובות צו דער צייט. ווען איך האב זיי
 אנגעוויזן, אז מ'האט אויף זיי דערלאנגט אין געריכט און האב זיי געראטן פעסער
 אויסצוגעפינען א אויסוועג און איינצאלן זעהר חוב, ניט מאכנדיק זיך ווי אויך
 אונז קיין אומפאקוועמליכקייטן, האבן זיי מיר נאך א קורצער פאראטונג צווישן זיך
 געענטפערט, אז די אלמנה ה.שלמה-יעקב'ס פרוי דארף פאקומען ניט שפעטער ווי
 נאך יום-טוב געלט פון אירע קינדער פון אמערקע, וועט זיי גלייך איר טייל ענט-
 פערן ד.ה. זיי וועט אייך אפשיקן איר חוב. וואס עס איז אנפאלאנקט אבער פנחס און
 לייב פאסעניצקי ווי אויך אליהו פטאשקין האבן זיי קיין אנדער אויסוועג ניט ווי
 פארקויפן 3 מארג לאנד אום צו קאנען פאלד באצאלן דעם גאנצן חוב. איך האב
 זיי געראטן, אז זיי זאלן זיך וועגן דעם פאלד ווענדן צו אייך, און אייך מוז אייך
 דערפון ארויסזאגן דעם גאנצן אמת, אז זיי ענדליך אויפן ארט האב אייך זיך איבער-
 צייגט, אז זיי קאנען טאקע נישט באצאלן צוליב די אויבנדערמאנטע אויסערגעוויינ-
 ליכע אומגליקס-פאלן און דעריבער איז מיר געווען/איינצושטימען אויף דעם, אז
 זיי זאלן פארקויפן ערד ספעציעל, כדי צו באצאלן אונז דעם חוב. איך בין מער
 ווי אייבערצייגט, אז ווען אימיצער פון צ.ק. וואלט געווען דא אויפן ארט, וואלט ער
 געווען ביי דער זעלבער מיינונג ווי אייך. אייך געפיין פאר נויטיק אייך אנצווייזן,

אז די 4 בעלי-חובות זינען די בעסטע און פעה'גסטע לאנדווירטן און אז זי
 וועלן זיכער ניט שפעטער ווי אין פריילינג באצאלן זייערע חובות און מיטאר
 ניט דערלאזן פאר קיין פאל, אז זי זאלן צוליב דען פארקויפן ערד.
 מיט דעם פינסק-איוואניקער קאאפעראטיוו זינען די איוואניקער
 לאנדווירטן זעהר ניט צופרידן און האלטן ביים ארויסטרעטן פונם קאאפעראטיוו.
 אנווייזנדיק, אז זייערע אינטערעסן קאנען קינמאל ניט שטימען מיט די אינטערעסן
 פון די פינסקער גערטנירער און אז זי וועלן קינמאל ניט קאנען געניסן פונם
 קאאפעראטיוו דאס, וואס איז זי פאקטיש נויטיק. זי זינען געקומען צו דער אי-
 בערש'גונג, אז קורצטערמיניקע הלואות פון קאאפעראטיוו וועט זייער לאגע ניט
 פארפעסערן, נאר פארקערט פארערגערן. זי האלטן, אז דער קאאפעראטיוו וואלט בא-
 דארפט דורכפירן ביי זי א וועלכע עס איז קאלעקטיווע אונטערנעמונג ווי א מילך-
 ווירטשאפט אדער א פאסיקע פון בינען-צוכט, פון וואס זי וואלטן מיט דער צייט
 געקאנט ציען א גרעסערן טייל פון זייער חיונה. דאס וועט אבער קינמאל ניט
 מקוים ווערן, ווייל דער קאאפעראטיוו איז אין זייער עקאנאמישער לאגע ניט פאר-
 אינטערעסירט, ער רופט אפילו ניט זייערע פארשטייער אויף די זיצונגען און אלע
 פראגן ווערן פאשלאסן אן די איוואניקער. זי האלטן פאר אומעגליך ווייטער מיט-
 צוארבעטן אין געמיינזאמען קאאפעראטיוו און ווילן דורכאויס ארויסטרעטן
 פון אים. זעענדיק אז די לאגע איז זעהר א ערנסטע און קאן ברענגען צו
 מיספארשטענדנישן, האב איך גלייך ארויסגערופן קיין איוואניקי דעם פרעסעס פון
 פינסק-איוואניקער קאאפעראטיוו ה. סאמורין, וועלכער איז גלייך געקומען מיט דעם
 בוכהאלטער און באקאנענדיק זיך גלייך אויפן ארט מיט די בעלי-הי'ת'שקייטן
 פון די לאנדווירטן און מיט זייערע נויטפאדערפנישן, האט ה. סאמורין מיט מיר
 מסכים געווען, אז די איוואניקער לאנדווירטן פארדינען, אז מיזאל זיך מיט זי
 מער פאראינטערעסירן און קומען זי צו הילף אין זייערע נויטפאדערפנישן. באלד
 אויפן ארט זינען צונזיפגערופן געהארן אלע מיטגלידער פאך וועלכע ה. סאמורין
 האט פארשפראכן, אז דער קאאפעראטיוו וועט אויף ווייטער אנווענדן אלע זינע מעג-
 לעכקייטן, כדי צו באפרידיקן אלע, אויף וויפל ער וועט נאר קאנען זייערע נויט-
 פאדערפנישן אויפן פאסיקסטן אופן, ווי אויך צו רופן זייערע פארשטייער צו אלע
 זיצונגען, פון וועלכע עס וועט זיך פאדערן צוצושטעלן גענויע רשימות אין וואס
 די לאנדווירטן נויטיקן זיך, כדי די מיטגלידער זאלן קאנען צו דער געעריקער
 צייט באפרידיקט ווערן, אלעס וועט באהאנדלט ווערן צוזאמען. אויך וועט ער אנווענדן
 אלע מעגלעכקייטן, אז דורך דער הילף פון דער געזעלשאפט „ארט" זאל אין איווא-
 ניק ארגאניזירט ווערן א וועלכע ס'איז נישט קאלעקטיווע אונטערנעמונג און
 האט זיך ענטשולדיקט פאר זי, צוזאגנדיק זי צו באזוכן אלע מאנאט און שטיין
 מיט זי אין א זעהר א נאענטן קאנטאקט. אזוי, אז די ארויסטרעטונגען פון די
 איוואניקער לאנדווירטן פון קאאפעראטיוו בלייבט איבעריק. פארלויפיק האבן זיך
 די לאנדווירטן באפרידיקט און מי'דארף האפן, אז אויב דער קאאפעראטיוו וועט אויס-
 פילן דעם ה. סאמורין'ס צוזאג וועלן די איוואניקער באשטימט פארבלייבן אין קא-

אפעראטיױו. וואס אנפאלאנקט אין אלגעמיין דעם צושטאנד פון אױוואניק-פױנסקער קאאפעראטיױו, איז ניט קוקנדיק, וואס די ביכער פירן זיך ווי געעריק, זעט ער אויס ניט ווי א לאנדווירטשאפטליכער קאאפעראטיױו, נאר ווי א פאלקס-באנק. פראטאקאלן זײנען אינגאנצן פאראן צונױפגעשטעלטע 12, זײ זײנען פון דער צײט פײז וואנעט די געזעלשאפט „אַרט“ האט ארױסגעגעבן אירע הלואות. אויף וועלכע צוועקן די הלואות ווערן ארױסגעגעבן ווערט ניט אנגעהױזן. אין קאסע האב איך געפונען מזומנים 2.973.02 גילדן און ארױנגעטראגענע אויף דער לױפנדער קאנטע פון קאאפעראטיױו אין דער שטאטעשער פאלקס-באנק א סומע פון 2.902. גילדן - צוזאמען א סומע פון 5.875.02 גילדן. אויף מײן פראגע צוליב וואס ווערט גע- האלטן אזא באדייטנדע סומע געלט אן נוצן האט מען מיר קאלטבלוטטיק געענטפערט, אז מ׳האט גערעכנט, אז פױועט דארפן אײנקױפן פעסער אויף צו זאלצן אוועקעם אין דער ווירקלעכקײט אבער, איז ליט מײנע דיעות, געפײנט זיך דאס געלט אין קאסע און אין באנק, ווייל עס זײנען ניט געווען קײן נעמערס. דער קאאפעראטיױו האט געוואלט דאס געלט ארױסגעבן בלױז אויף קורצע טערמינען און דאס איז פאר די גערטנירער און לאנדווירטן א אנאנעמבארע זאך, דערײבער ליגט אזא סומע אן נוצן. אויספארשנדיק אלץ גענוי געפײן איך אין, אז דאס אלץ דערפאר, וואס די געזעלשאפט „יקא“ האט אויסגעליען דעם קאאפעראטיױו א באדייטנדע סומע אן פאדאזיטענע צוועקן און לעגט יעצט אויך ניט קײן אכט, אויף וואס דאס געלט ווערט פארטון.

לױט מײן מײנונג שטייט דער פױנסק-אױוואניקער קאאפעראטיױו אויף שלעכטע יסודות און קאן ערשט דאן אויסגעפעסערט ווערן בײ א צוזאמענדיקער פארשטענדיגונג פון דער געזעלשאפט „אַרט“ מיט דער געזעלשאפט „יקא“. דאך געפײן איך, אז עס וואלט געווען צױטיק אויסצולײען דעם פױנסק-אױוואניקער קא- אפעראטיױו ספעציעל פאר די אױוואניקער לאנדווירטן א 500 דאלאר אויף אויס- צוקארטשעווען די פארווילדעוועטע פעלדער און אויף אײנצוקױפן בהמות.

י ע ז י א ר א נ י (7)

אין 'עז'אראני' האב איך פארפלאנצט 25260 פלאנצונגען אפפן
בי 16 לאנדווירטן און דורכגעקאנטראלירט די טעטיקייט פון קאאפעראטיוו און די
פירונג פון די ביכער. דער קאאפעראטיוו האט זיך געפינען אין פאלגענדיקן
צושטאנד:

ער פארמאגט 39 מיטגלידער מיט 41 פאיען אויף א סומע פון 1.005.00 גילדן
פון דער געזעלשאפט „אָרט“ באקומען אההלוואה " " " 4.547.07

גילדן 5.552.07

פון דער אנגעוויזענער סומע האט דער קאאפעראטיוו ארויסגעגעבן 35 קורצטערמי-
ניקע הלוואות, וועלכע האבן זיך באדארפט מאנאטליך אויסצאלן, און נעמליך:

6	מיטגלידער	6	הלוואות צו	100.-	גילדן
22	"	22	"	200.-	"
6	"	6	"	300.-	"
1	"	1	"	500.-	"

35	מיטגלידער	35	הלוואות אויף א	אלגעמינער סומע פון	7.300.- גילדן
=====					

סך-הכל: 35 מיטגלידער 35 הלוואות אויף א אלגעמינער סומע פון 7.300.- גילדן

די צאלונגען פליסן אין פינקטלעך און די ביכער פירן זיך
ווי געעריק, נאר אויף אין פעלער האב איך אנגעמערקט דעם קאאפעראטיוו, וואס עס
ווערט ניט רעגיסטרירט אויף וועלכע צוועקן די הלוואות ווערן ארויסגעגעבן. דעם
פעלער האט מען מיר צוגעזאגט אויף ווייטער צו פאריכטן. וואס אנפאלאנקט דער
שטימונג ביי דער פארוואלטונג און ראט, איז זי זעהר א נידעריגעשלאגענע. זי
ווייזן אן, אז זי קאנען ניט באפרידיקן די גרויסע נויטפאדערפנישן פון די לאנד
ווירטן. די לעצטע זינען אויך זעהר פעסימיסטיש געשטימט און זיי האלטן, אז
זייער עקאנאמישע לאגע איז כמעט ווי א האפנונגסלאזע, ווייל זייערע האפנונגען
זינען צונישט געווארן. זיי זאגן, אז אבעלכע קליינע הלוואות קאנען זייער לאגע
ניט פארבעסערן, דעריבער ווייזן אן די פארוואלטונג און ראט, אז דער איינציקער
אויסוועג ארויסצוראטעווען די לאנדווירטן פון זייער שלעכטן מצב איז די גרינדונג
פון א סילד-ווירטשאפט, מיט דער הילף פון דער געזעלשאפט „אָרט“. איך האב זיי
פון מיינ זייט דערקלערט, אז זייער פארלאנג קאן אזוי שנעל ניט דערפילט ווערן.
לאנגזאם ניט פארלירנדיק די האפנונג וועלן זיי מיט דער צייט קריגן די נויטיקע
קרעדיטן און וועלן זיין אימסטאנד צו באפרידיקן די נויטפאדערפנישן פון די מיט
גלידער. זיי דארפן אבער אנשטרענגען אלע קרעפטן, כדי צו ווירקן אויף די מיטגלי-
דער, אז זיי זאלן אריינטראגן אין קאאפעראטיוו זייערע אפשפאר-געלדער און פקדו-
נות א דאנק וואס עס וועט זיך פארגרעסערן דער צוטרוי צום קאאפעראטיוו און וועט
קאנען האפן, אז עס וועט זיך איינגעבן באקומען קרעדיטן אויך פון אנדערע איינ-
טימוצייעס.

וואס אנפאלאנקט די פארפלאנצטע אפפן וואקסן זיי זעהר גוט.
מ'קאן האפן, אז אין קומענדיקן יאר זאלן די לאנדווירטן האבן א גוטן גערעטעניש
אין דעם פאל אויב די אפפן-פלאנצטע עס וועלן געבראכט ווערן צום געעריקן קול-
טורעלן צושטאנד, ווי איך האב שוין ין פאריקן באריכט אנגעוויזן, אין געגעפאל

וועט די גאנצע ארבעט פון פארפלאנצונג גיין לאיבוד.

אום צו ברענגען די אפפן-פלאנצונגען אין א געטריקן צושטאנד
 מוז מען פאלד איינשטעלן סלופעס, אנציען דראטן און אין פריילינג אויסבויען א
 „סושילקע“ אויף טרוקענען די אפפן און איינקויפן די נויטיקסטע מכשירים, אבער
 אויף דעם מוז מען האבן א גרויסע סומע געלט. אויף א געמיינזאמער זיצונג פון
 דער פארוואלטונג און ראט און די מיטגלידער פון די אפפן-פלאנצונגען איז בא-
 האנדלט געווארן די געלט-פראגע ביי דער איינשטעלונג פון אלע נויטיקע זאכן
 אויף די פלאנטאציעס. ווי עס האט זיך ארויסגעוויזן זייען די קאסטן פאלגענדע:
 איינצושטעלן 1077 סלופעס אויף אלע פלאנטאציעס
 איינקויפן 459 פוד דראט
 אויסבויען א סושילקע צו טרוקענען די אפפן
 איינקויפן די נויטיקע מכשירים צו די אפפן
 11.850.- גילדן
 „ 5.700.-
 „ 5.640.-
 „ 1.000.-
 צוזאמען: 24.190.- גילדן

זי האבן גערעכנט, אז דעם סכום געלט וועלן זיי געוויס פאקומען אויסגעפארגט ביי
 „אָרט“, אבער ווען איך האב זיי אויסגעקלערט, אז זיי האבן געהאט א גרויסן טעות
 און האב זיי אנגעוויזן, אז ביי דעם אנגעשטרענגסטן ווילן, וואלט זיי אפשר די גע-
 זעלשאפט „אָרט“ געקאנט יעצט אויסלייען 500 דאלאר אויף איינצוקויפן סלופעס
 און אין פריילינג א 300 דאלאר אויף איינצוקויפן דראט. זעלבסטפארשטענדליך,
 אז זיי זייען פון מיינע אנהייבונגען געבליבן זעהר אנצופרידענע און זיי האבן
 זיך אין אנהייב געשטעלט מיט מיר דינגען, אנהייבנדיק, אז אזא סומע וועלן זיי קיינ-
 מאל ניט האבן די מעגלעכקייט אריינצולעגן אין דער אפפן פלאנטאציע. זיי האבן
 מיר אויך אויסגעווארפן, אז די געזעלשאפט „יאָא“ וואלט זיי זיכער אויסגעלייען
 די אויבנדערמאנטע סומע צו דעם צוועק. אבער אויך דא האב איך זיי אנגעוויזן
 זייער גרויסן טעות און נאך לאנגע שמועסן איז געווען דער פועל יוצא דערפון,
 אז זיי פעטן ביי דער געזעלשאפט „אָרט“ דורך מיין פארמיטלונג יעצט א הלואה פון
 500 דאלאר אויף איינצוקויפן סלופעס, אויך פארלאנגען זיי, אז מ'זאל זיי אנ-
 ווייניקסטן פארפלאנצן 400 פרוכט-בוימער און אין פריילינג זאל מען זיי אויסלייען
 300 דאלאר אויף איינצוקויפן דראט. וואס אנפאלאנקט דער סושילקע איז פאשלאסן
 געווארן, אז יעדער מיטגליד, וועלכער האט פארפלאנצט אפפן, דארף אריינטראגן אין
 קאאפעראטיוו ניט שפּטער ווי אין פריילינג 5 גילדן אויף יעדער שאק אפפן. אזוי
 ארום וועט זיך אנקלייבן 2.000 גילדן. א 2.000 גילדן רעכנט דער קאאפעראט-
 טיוו שוין צו האבן פון די צוריקגעקערטע הלואה, וועלכע ער וועט קאנען ארויס-
 געבן ספעציעל אויף דער סושילקע און א 2.000 גילדן רעכענען זיי שוין זיי-
 כער, אז דער „אָרט“ וועט זיי געבן, נעמענדיק אין אכט די נויטענדיקייט פון דער
 זאך. אין דעם פאל וועט דער קאאפעראטיוו האבן די מעגלעכקייט אויסצובויען א
 סושילקע און דינגען א ספעציאליסט צום טרוקענען די אפפן. פארן טרוקענען
 וועט דער קאאפעראטיוו נעמען ביי יעדן מיטגליד פון פוד לויט א פאשטימטן פרייז

און ווען די סושילקע וועט שוין זיין אויסגעצאלט, וועט זי בלייבן אלס אייגנטום פון קאאפעראטיוו, פון וואס ער וועט שפעטער קאנען האבן א געוויסן פראפּיט. איך האב זי פאלד געגעבן אנצוהערן, אז פון רייד ביז צום טון איז זעהר ווייט; די פאר-וואלטונג און ראט דארפן שוין אנהויבן צו קלערן וועגן דער סושילקע און וועגן א פאכמאן, כדי דאס צו רעאליזירן אין לעבן. דער בער מאקע האבן זי פאלד גלייך מיט מיר צעלעגירט \$\$\$ א מיטגליד פון ראט אין דער טשעכישער קאלאניע „קווא-סילקווא“, וואו עס פאבליצירן זיך סושילקעס, איך האב אים דארטן באקאנט מיט פאר-שידענע פאטענטירטע סימטעמעס סושילקעס ווי קלענערע און גרעסערע און אזוי ארם האט ער געהאט די מעגלעכקייט דורך מיר צו האבן די געלעגנהייט קומען אין פאר-בינדונג מיט דער פאבריק, וואס בויט די סושילקעס.

לויט דער אינפאמאציע פונם פאבריק-אנפירער, וואס דער מיט-גליד פון ראט האט באקומען, קאן די סושילקע ערשט פארטיק ווערן צום סעזאן אין דעם פאל, אויב זי וועט צו דער צייט באשטעלט ווערן ד.ה. ניט שפעטער ווי אין יא-נואר - פעברואר 1928. אין קוואסילקווא האט שוין אויך גלייכצייטיק דער מיטגליד פון ראט באשטעלט ארבעטער אויף איינצושטעלן די סלופעס און אנציען דעם דראט אויף די אפפן-פלאנטאציעס.

באקאנענדיק זיך גענוי מיט דער קאלאניע יעזיאראני און מיט אירע באדערפנישן, געבין איך אין, אז מיט וואלט באדארפט אויסלייען דעם קאאפעראטיוו יעצט א 500 דאלאר, כדי ער זאל קאנען ארויסגעבן די מיטגלידער הלואות אויף איינצוקויפן סלופעס פאר די אפפן-פלאנטאציעס און 200 דאלאר אויף ארויסצו-געבן 6 מיטגלידער הלואות אום צו פארענדיקן די אנגעהויבענע צו בוייען שיערן אין פרילינג וועט מען זי מוזן אויסלייען 500 דאלאר אויף דראט און א 200 דאלאר אויף דער סושילקע. אויב זי וועלן אזא קרעדיט באקומען, קאן מען האפן, אז זי וועט זיך איינגעבן איינצורייכטן די אפפן-פלאנטאציעס ווי געעריק און זי וועלן בלייבן צופרידענע. די אויבנאנגעהויבענע הלואה פון 500 דאלאר וועט מ מען זי דארפן אויספארגן אויף א יאר צייט ד.ה. אז די ערשטע ראטע צום צאלן זאל זיין ניט פריער ווי אין 12 מאנאטן ארום, ווייל אין דער צייט וועלן זי האבן די מעגלעכקייט צו פארקויפן די אפפן און באצאלן די חובות. פריער ווי אין הארבסט 1928 וועלן זי אין קיין פאל ניט קאנען צאלן קיין חובות. אין אלגעמיין איז אין יעזיאראני פאראן גאנץ פליסיקע לאנדווירטן, וועלכע שטרעבן צו איינמעסן-סיווע קולטורן. מ'קאן זיכער האפן, אז מיר דער צייט וועט יעזיאראני ווערן א פרא-דוקטיווע קאלאניע און די לאגע פון די לאנדווירטן וועט באשטימט פארבעסערט ווערן.

אין סטאלאז'יטשי האב איך אנגעוויזן די דורכפירונג פון דער פארשטייענדער ארבעט אין די סעדער און ביי דער פאסיקע פון בינען-צוכט ד.ה. ווי אזוי מיטרייבט אריבער פון קלעצער בינען אין ראמאזע, ווי אזוי מיטקאן פאר- מערן די בינען-משפחות דורך א פאנאנדערטיילונג, אדער דורך קינסטלעכע ראיען, ווען מיטארף ארויסשטעלן אויף דאדאנס-בינשטאקן די מאגאזינעס און ווען מיטקאן פון זיי נעמען האניג.

די פאסיקע אין סטאלאז'יטשי געפינט זיך אין א גוטן צושטאנד. דעם זומער האט ה.היימאוויטש באקומען פון 9 בינשטאקן 28 פוד האניג, ניט קוקנדק אויף דעם, וואס דער פריילינג איז היי-ארגעהען פאר בינען א שלעכטער. אינגאנצן האט ער געהאט 15 בינשטאקן מיט בינען, האט ער געמאכט פון די איבערי קע 6 קינסטלעכע ראיען און אזוי ארום פארמאגט ער שוין יעצט 23 בינשטאקן מיט בינען.

איך האב אויך אנגעוויזן די לאנדווירטן, וועלכע נויטיקע פארמא-

ליטעטן זיי דארפן דורכפירן ביי דער גרינדונג א קאאפעראטיוו, אבער אזוי ווי איך בין געהען דארטן אין רעכטן ברען פון דער ארבעט און א אלגעמיינע פארזאמלונג איז געהען אומעגליך דורכצופירן, האט מען זיך געמוזט באניגענען מיט א צייט-ווייליק ארגאניזירטער אינציאטיוו-גרופע פון 8 פערזאן, וועלכע האט גענומען אויף זיך די דורכפירונג פונדי נויטיקע פארמאליטעטן. לעצטנס האב איך דערהאלטן פון זיי א ברייף, אז צוליב פארשידענע סיבות האבן זיי ביז יעצט ניט געהאט די מעגלעכקייט דורכצופירן א אלגעמיינע פארזאמלונג, און זיי רעכענען אין דער נעכ-סטער צייט דורכצופירן אלע פארמאליטעטן און אפשיקן אין געריכט און באלד ווי סיי וועלן באקומען א קוויטירונג וועלן זיי צוטראגען צו דער ארבעט. סטאלאז'יטשי איז זעהר א פאסיקער ארט פאר בינען-צוכט און אזוי ווי די לאנדווירטן פארמאגן זעהר ווייניק ערד וועט א קאלעקטיווע אונטערנעמונג פון בינען-צוכט און נאכהער א מילך-ווירטשאפט אויף קאאפעראטיווע יסודות געבן די מעגלעכקייט די לאנדווירטן צו האבן חיונה.

אין גראדנע געפינען זיך די גערטנירער אין זעהר א קולטורעלן צושטאנד. די באארבעטונג איז א מוסטערהאפטע. די גערטנירער שטיין שוין איצט נישט אפ פון קארנאס גארטן ווי א די פריערדיקע יארן. דער היי-עריקער גערע-טעניש האט אויסגעוויזן צו זיין זעהר א גוטער. דער גרעסטער טייל גערטנער-אייגנטימער זאלצן שוין אוועקעס און זייערן קרויט. אויך פלאנצן אייניקע מיט-גלידער פלאנטאציעס טרנסקאוקעס, פון וועלכע זיי האבן היי-אר געהאט זעהר גוטע הכנסות. אייניקע פון די גערטנירער, וועלכע האבן אייגענע ערד האבן זיך געווענ-דעט צו מיר מיט א ביטע אויב עס איז מעגלעך זאל מען זיי פלאנצן פרוכט-בויםער איך האב זיי געראטן, אז זיי זאלן זיך ווענדן צו אייך דורך זייער קאאפעראטיב וועגן דעם. די זריעות, וועלכע די גערטנירער/דורך אונז באקומען פון אויסלאנד, האבן זיך ארויסגעוויזן פאר זעהר גוטע און די סארטן זיינען ריכטיקע. די עגרט-נירער זיינען זעהר צופרידן און דאנקען זעהר דער געזעלשאפט "ארט" פאר דער הילף.

דעוידירנדיק דעם קאאפעראטיב און די בוכפירונג, האב איך אים געפונען אין פאלגענדיקן צושטאנד:

אין קאאפעראטיב געפינען זיך 40 מיטגלידער מיט 198-1/2 פאיען (דער פא' איז 10 זל. פון מארג ערד) און באטרעפט	1.945.00 גילדן
דער פארדינסט פון קאאפעראטיב ביי דעם יאר איז	1.062.48 "
באקומען הלואות פון געזעלשאפט "ארט"	13.635.00 "
באקומען פון גראדנער סינדיקאט אויף קרעדיט סופפעראספאט אויף א סומע פון	3.825.00 "
צוזאמען: 20.467.48 גילדן	=====

ארויסגעגעבן הלואות אין לויפנדן יאר:

גילדן	971.46	38 הלואות אויף זריעה אויף א סומע פון
"	655.42	34 " " באמיסט'גונג
"	425.72	29 " " סופפעראספאט
"	213.57	25 " " ארבעטער
2.265.97 דאלאר	=====	126 הלואות אויף א סומע פון

סך-הכל:

די ביכער פירן זיך ווי געעריק און די צאלונגען פלייסן איין פינקטלעך. די בא-ציהונג צווישן דער פארוואלטונג און ראט איז א פרידלעכע קיינע אנקלאגן פון די מיטגלידער אויף דער פארוואלטונג און ראט איז נישטא.

די פארוואלטונג האט דאס יאר געהאט אויסצושטיין א אויסערגע-ווינלעכע לאגע. זי האט גערעכעט, אז זי וועט געהייסן ווי אלע יאר בטקומען א הל-ואה פון דער צענטראלע פון קאאפעראטיב און סומע פון 5.000 גילדן און פון דער סומע וועט זי קאנען אויסלייען די מיטגלידער אויף איינצוקויפן פעסער כדי צו קאנען זאלצן אוועקעס. אבער צום גרויסן באדויערן האט זי די צענטראלע פון קאאפעראטיב קיין קרעדיט נישט געגעבן און די מיטגלידער זיינען געבליבן אן פעסער. די גערטנירער וועלן פון דעם האבן אהגרויסן שאדן און

ס'קאן זיין, אז צוליב דעם זאל היי-אר דער פארקויף נישט דורכגעפירט ווערן
דורך דעם קאאפעראטיוו.

די פארוואלטונג און ראט האבן האבן מיר אנגעוויזן אויף די
נויטפאדערפנישן פון זייערע מיטגלידער און אום זיי צו קאנען באפרידיקן פא-
דערט זיך אויף דעם קומענדיקן יאר א סומע פון 28.500 גילדן, אויף פאלגענ-
דיקע צוועקן:

7.500.-	גילדן	אויף באמיטטיגונג
5.000.-	"	ארענדע
2.000.-	"	5 פערד
12.000.-	"	פעסער
28.500.-	גילדן	פענסטער ספעקטאווע
<u>2.000.-</u>	"	

לויט ווי עס ווייזן די רעכענונגען דארפן די בעלי-חובות איינפליסן אין הארבסט
א 3.000 - 4.000 גילדן און ווען מיזאל זיי דערצו נאך אויסלייען א 500.
דאלאר, געפיין איך אים, אז זיי וואלטן געקאנט באפרידיקן די באדערפנישן פון די
מיטגלידער, וועלכע עס פאדערן זיך אין הארבסט.

אין ווארשע האב איך זיך גענוי באקאנט מיט די גערטנירער
און מיט דעם צושטאנד פון קאאפעראטיוו. דעם לעצטן האב איך געפֿינען אין א
סטאדיע פון ארגאניזירונג. די ביכער זיינען נאך נישט איינגעפֿירט. די אפערא-
ציאנס-טעג פון קאאפעראטיוו זיינען נאך נישט איינגעשטעלט. אויך די פארוואלטונג
און ראט זיינען נאך זעהר פרעמד צו דער פארשטייענדער ארבעט און פֿירונג פון
קאאפעראטיוו און לעגן דאס אלץ \$\$\$ אפ אויף א מער פֿרייער צייט.
זייענדיק ביי זי האב איך גלייך צוננויפגערופן די פארוואלטונג
און ראט און האב זי אויפגעקלערט אין וואס עס דארף באשטיין זייער טעטיקייט ביי
דער פֿירונג פון קאאפעראטיוו. ווי זי דארפן פֿירן די זיצונגען, אלעס פראטאקא-
לירן און ווי אזוי זי דארפן דורכפֿירן אלע איבעריקע פארמאליטעטן. די אויבן-
אנגעוויזענע אינפארמאציעס, האלט איך, זיינען פאר זי נאך ווייניק. מיט זי
אפטער באזוכן און העלפן זי פראקטיש אלץ דורכפֿירן אין געגענפאל וועט מען פון
קאאפעראטיוו גארניט קאנען דערווארטן. די צאל מיטגלידער זייערע באשטייט פון
22 און ווי זי ווייזן אן קאן צוקומען נאך א 12 מיטגלידער. וואס אנפאלאנקט
זייער לאגע און דעם צושטאנד פון זייערע ווירטשאפטן זיינען זי אויך ווייט נישט
קײן געהויענע.

די 22 גערטנירער באארבעטן 149 מארג לאנד, וועלכע זי ארענדירן
און פאר וועלכער זי צאלן צו 30 דאלאר פאר א מארג. דער גרעסטער גערטנירער
באארבעט 39 מארג און דער קלענסטער 4 מארג. די באמיסט'יגונג קאסט זי זעהר
טײער, ביי 20 גילדן פאר א פור מיטן ארויספֿירן. אלץ ווערט באארבעט מיט די
הענט אויף א גאנץ פרימיטיוו אופן, און נישט קוקנדיק וואס די גערטנירער געפֿי-
נען זיך אין ווארשע, קולטיוירן זי דאך גאנץ געהיילעכע זאכן ווי בוראקעס, מערן
ציבעלע און קאלאפֿיאָרן (בלומען-קרויט), געהיילעכע קרויט, פאמידארן, רעטעכליך,
ארבעס און פאסאליס. נאר אייניקע פון זי פלאנצן טרוסקאווקעס. די ראזסאדע-
פלאנצונגען, וועלכע די גערטנירער דארפן האבן, כדי צו באקומען פֿריערדיקע סחו-
רה, קויפט די מערהייט און צאלן אויסערגעהייליך טײערע פֿרייזן, ווייל אויף דעם
פאדערן זיך ספעקטן, וועלכע זי פארמאגן נישט (בלויז 5 גערטנירער פארמאגן איי-
גענע ספעקטן מיט א צאל פון 455 פענסטער).

אזוי ווי אלץ ווערט ביי זי באארבעט מיט די הענט, קאסט זי די
באארבעטונג זעהר טײער. נישט קוקנדיק אויף דעם, וואס זי ארבעטן אויסגעהייליך
שווער, איז דער פארקויף פון די גרינסן ביי זי א אומעגליכער. זי קומט אויס
ארויסצופארן אויפן מארק נישט שפעטער ווי 11 - 12 א זייער ביינאכט, אין געגן-
פאל קאנען זי נישט קרייגן קײן פלאץ אויפן מארק. אלס אנגעשטרעקטערהייט פֿירן
זי אלץ דורך אויפן בעסטן אופן, דאך זיינען זייערע פארדינסטן זעהר קליינע, וועלכע
קלעקן זי וים אויף דורכצולעבן זיך. די אורזאכן פון דעם אלעמען זיינען
פאלגענדיקע: ערשטנס פעהלע זי אויס אויסלעג-געלט, פאר וועלכן זי צאלן זעהר
גרויסע פראצענטער, צווייטנס פעהלע זי אויס לעבעדיקער און טויטער אינוועסטאר,

היי אויך קענטניש און דערפארזונג. זיי זיינען זעהר אפגעשטאנענע גערטנירער.
געפיינענדיק זייך אין ווארשע האבן זיי געדארפט קולטיהירן מער פראדוקטיווע גע-
וויקסן, וועלכע צאלן בעסער אפ פאר דער ארבעט. זיי דארפן זיינען מיט זיי-מאשינקעס
„פלאנעט“ און פלאנצען אלעס אין ריינען, כדי זיי זאלן קאנען אלעס באארבעטן
מיט פערד און האנט-קולטיוואטארס. דאס וואלט פארפיליגט די אויסארבעטונג און
זיי וואלטן געהאט א סך גרעסערע פארדינסטן.

לויט מינע אויספארשונגען פארמאגן זיי פאלגענדיקן אינווענטאר:

פלוגן און באצאנעס האבן אלע, פערד האבן פלויז 10 גערטנירער, פענסטער אויף
ספעקטן האבן נאר 5 גערטנירער. כדי זיי זאלן האבן די מעגלעכקייט צו קולטיהירן
אלץ היי געעריק געפיינ אלץ, אז זיי פעהלט אויס 12 פערד מיט וואגנס, 745 ספעק-
טאווע פענסטער, 6 זיי-מאשינקעס „פלאנעט“, 12 האנט-קולטיוואטארס און גוטע זרי-
עות. ווען זיי וואלטן אויף דעם אלעמען געקאנט קריגן די נויטיקע קרעדיטן, וואלט
מען זיי געקאנט אינפארמירן היי עס דארף זייך אלץ פארזיינען און פארפלאנצען, וואס
ס'איז פאר זיי פאסנד און פראדוקטיווער צו קולטיהירן, היי אזוי דארף זייך אלץ
באארבעטן און דאן ביין איך מער היי זיכער, אז עס וואלט פארפיליגט און פארגרי-
גערט די באארבעטונג און די פארדינסטן זייערע וואלטן געהען א סך גרעסערע.

פ א ר ש ל ז ס : עם שטייט פאר אין הארבעסט אנהייב אין אלע

פונקטן די לויפנדע ארבעטן אין די סעדער, ארומשניידן און אויספארמירן אין די
4 קאלאניעס איגנאטאָווקע, אייזנאָווקע, און זשעלוצק-ראפאלאָווקע א 6.000
פרוכט-בוימער און איינשטעלן אין סטאלאח'יטש' די פאסי'עקי פון ביינען-צוכט
דורך דער פארמיטלונג פון ניי-געשאפענעם קאאפעראטיױו.

ש ל ז ס : דא האב איך דייטליך אנגעוויזן אין קורצן אלץ,

וואס עם איז אויפגעטון געווארן אין אלע פונקטן היינטיקן פריילינג, אבער נעמענדיק
אין אכט דעם צושטאנד פון די קאלאניעס אידער די געזעלשאפט „אַרט“ איז זיי גע-
קומען צו הילף מיט קרעדיטן און אינסטרומענטן וועגן דער לאנדווירטשאפטליכער
ארבעט און יעצטיקן זיינען די רעזולטאטן גלענצענדע. צ.ב. עם איז אומעטום
פארבעסערט געווארן דער באדן, עם איז אין א גרויסער מאס פארגרעסערט און פאר-
בעסערט געווארן דער לעבעדיקער אינוועסטאר. עם זיינען אויסגערימט און
אויסגעבויט געווארן פיל שיערן און שטאלן, עם זיינען צוגעקומען לאנדווירטשאפט-
לעכע מכשירים, מיפארנעמט זיך שוין מיט גערטנעריי אין א גאנץ גרויסער מאס
צום פארקויף און פאר זיך זעלבסט. עם איז באלד צו באמערקן ביי דער מערהייט
סעדער און יאגאדע-פלאנצאציעס, פון וועלכע זיי וועלן שוין איינגיבן קאנען האבן
הכנסות, און די לאנדווירטן וועלכע האבן פארפלאנצט אפפן וועלן שוין האבן דעם
צווייטן יאר גוטע פארדינסטן. אויך א דאנק די מילך-ווירטשאפטן און די ביינען-
צוכט זעען זיך שוין די לאנדווירטן מיט דעם לעבעדיקן גראשן, וואס דערהויבט
זייער מוזט שטארק. ווי איר זעט אלזא פון דעם, וואס עם איז אויפן געזאגט
געווארן, פארבעסערט זיך די לאגע פון די לאנדווירטן לאנגזאם א דאנק דער קליינער
הילף מיט געלט, וואס זיי באקומען אויסגעפארגט פון דער געזעלשאפט „אַרט“ און
אויך א דאנק דער אינסטרומענטארעשער הילף און אויב מ'וועט זיי אויך אויף ווייטער
קאנען קומען צו הילף, לויט דער פאדערונג אויף זייערע אנגעוויזענע באדערפנישע
און אויף צו פארענדיקן זייערע מער אינטענסיווע קולטורעס, אין וועלכע זיי זיינען
אריינגעצויגן געווארן, וועט זייער לאגע מיט דער צייט ווערן א גלענצענדע און מ'וועט
דאס פקולרם קאנען זאגן, אז אלץ איז צו פארדאנקען דער געזעלשאפט „אַרט“.

(-) עפשטיין

אקטאבער 1927 יאר.